

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1913

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΙΝΕΣ

ΕΙΣΤΗΝ ΛΟΓΙΚΗΝ ΤΟΥ Χ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ

Ὁ κ. Χ. Ανδρουῦτσος χαλεπαίνων ἐπὶ τῇ ἥκιστα εὐμενεῖ αὐτῷ κρίσει τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς καταρτισθείσης ἐπιτροπείας πρὸς ἀνάλυσιν τῶν ἔργων καὶ ἐκτίμησιν τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ διδακτικῆς ἰκανότητος τῶν ὑποψηφίων καθηγητῶν τῆς Φιλοσοφίας κ. Εὐαγγελίδου ἐξέδωκε πρὸ μηνὸς φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον «Ἡ ψευδώνυμος κρίσις τοῦ καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας Μ. Εὐαγγελίδου». Ὁ τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἀνά χεῖρας λαμβάνων θὰ ἐπίστευεν εὐλόγως ὅτι ὁ κ. Ἄνδρουῦτσος πειρᾶται νὰ ἀπολογηθῆ εὐσχήμως καὶ δικαιολογήσῃ ἑαυτὸν κατὰ τὸ δυνατόν ὁμολογῶν ἅμα ὅτι περιέπεσεν ἀμαρτήμασιν. Ἄλλ' ὁμως δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα· διότι ἐπιλαμβανόμενος τῆς ἀναγνώσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δημοσιεύματος ἐννοεῖ τις εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ὁ συντάκτης αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖ ἢ νὰ παρουσιάσῃ ἑαυτὸν ὡς αὐστηρῶς κριθέντα καὶ ἄγαν ἀδικηθέντα. Ἐνδεικτικὸν δὲ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὁ κ. Ἄ. πειρᾶται νὰ δικαιολογηθῆ φεύγων νὰ ὁμολογήσῃ τὰ σφάλματα αὐτοῦ εἶναι τόδε: Ψέξας ἐν τινι πραγματείᾳ τὸν συγγραφέα τῆς «Ἠθικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων», σοφὸν Γερμανὸν Schmidt, ὡς εἰπόντα ὅτι τὸ κακὸς σημαίνει καὶ τὸν ἀγεννηῖ καὶ ἀποφηνάμενος ὅτι τὸ ὄνομα κακὸς οὐδαμοῦ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων σημαίνει τὸν ἀγεννηῖ ἠλέγχθη, ὡς ἦν εἰκός, ὑπὸ τοῦ κ. Εὐαγγελίδου προσενεγκόντος τρία παραδείγματα, ἐν οἷς ὄντως τὸ ὄνομα ἐκεῖνο ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἀγεννοῦς. Ἀντὶ δὲ νὰ ὁμολογήσῃ ὁ ἐλεγχόμενος τὸ σφάλμα αὐτοῦ προσφεύγει εἰς ἀπίθανον δικαιολογίαν γράφων (σ. 13.14)· «Ἄν δὲ ἡμεῖς εἶπομεν καὶ γενικῶς ὅτι οὐδαμοῦ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἀπηντήσαμεν τὸ κακὸς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀγεννοῦς, τοῦτο δὲν θὰ εἶπη ὅτι δὲν ἐγνωρίζομεν τὰ τρία πρόχειρα ἐκ τοῦ λεξικοῦ παραδείγματα, ὅπερ πρῶτον καὶ ἡμεῖς ἠνοιξάμεν πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὅτι γράφοντες εἶχομεν ἀμφιβολίας

ἴσως ἀδίκως περὶ τῆς σημασίας ταύτης, μή τοι τὸ κακὸς εἴρηται καὶ ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις γενικώτερον». Θέλει δηλαδή διὰ τούτου νὰ εἴπη ὅτι ἐγίνωσκε μὲν καὶ αὐτὸς τὰ χωρία ἀλλ' ἀμφιβάλλων περὶ τῆς σημασίας τοῦ ὀνόματος ἐφρόνει ὅτι τὰ Λεξικά ἐσφαλμένως μνημονεύουσι τὰ χωρία ἐκεῖνα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνος. Ἄλλα τὰ πράγματα τύχη κακῇ δὲν φαίνονται συνηγοροῦντα. Διότι πρῶτον οὐδεμίᾳ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, ὅτι τὸ κακὸς ἐν τοῖς εἰρημένοις χωρίοις δηλοῖ τὸν ἀγεννή ἐπειτα δέ, ἐν ᾧ ὁμολογεῖ ὁ κ. Ἄ. ὅτι ἴσως ἀδίκως εἶχε τότε ἀμφιβολίας περὶ τῆς σημασίας ταύτης τοῦ κακὸς, διαμαρτύρεται νῦν ἀδικῶν τὸν εἰσηγητὴν!! Ὅτι ὁ κ. Ἄ. δὲν εἶναι φιλολογικῶς συγκεκροτημένος, ἀρκεῖ νὰ δεῖξῃ καὶ ἀπλῆ τις ἀνάγνωσις τῶν διατριβῶν αὐτοῦ. Ἡμεῖς παρατιθέμεθα πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ πράγματος ἐκ τοῦ ἀπολογητικοῦ του φυλλαδίου τάδε:

Ὁ κ. εἰσηγητὴς ἀρχόμενος τοῦ περὶ τῶν ἔργων τοῦ κ. Ἄ. λόγου λέγει «ὁ Ἄ. ὑπέβαλεν εἰς κρίσιν τὰ ἐξῆς συγγράμματα παραγγέλλων μίαν τῶν δύο κενῶν ἐδρῶν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς». Τίς φιλολογικὴν ἔχων στοιχείωσιν θὰ ἔβλεπέ τι ψεκτὸν ἐν τῇ εἰρημένῃ προτάσει; Καὶ ὁμῶς ὁ κ. Ἄ. θεωρῶν τὴν φράσιν προσβλητικὴν καὶ εἰς ὀργὴν μεγάλην καὶ ἀγανάκτησιν ἐκχεόμενος ἐρωτᾷ (σ. 10) τί σημαίνει ἐκεῖνο τὸ παραγγέλλων καὶ τίνα νοῦν ἔχει, ἀφοῦ οὔτε ὁ Ἄ. εἶναι πελάτης ἐστιατορίου ἢ ξενοδοχείου ἢ ἄλλου τινὸς καταστήματος, οὔτε ὁ Εὐ. διατίθησι τὰς πανεπιστημιακὰς ἔδρας ὡς ξενοδόχος ἢ μάγειρος ἢ ἄλλος τις καταστηματαρχῆς; Βεβαίως οὔτε περὶ ἐστιατορίου πρόκειται οὔτε περὶ ἄλλου τινὸς καταστήματος ἀλλὰ περὶ ἔδρας καθηγητικῆς, τουτέστι περὶ δημοσίου ἀξιώματος, περὶ ἀρχῆς, ἣν οἱ ζητοῦντες νὰ καταλάβωσι λέγεται ὅτι παραγγέλλουσιν αὐτήν. Γνωριμώτατοι δ' εἶναι αἱ ἐκφράσεις: παραγγέλλειν ὑπατείαν, στρατηγίαν, ἀρχὴν τινά, παραγγελία ἀρχῆς κτλ. Ἄν ἡ λέξις μὴ κατενοήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἄ. ἀλλὰ παρενοήθη, αἰτία τούτου δὲν εἶναι ὁ κ. Εἰσηγητῆς, ὅστις κατὰ τοὺς Ἑλληνας γράφων εἶπε περὶ ὑποψηφίου, ὅτι παραγγέλλει ἔδραν, οὐδαμῶς σκοπῶν νὰ ψέξῃ αὐτόν. 2) Ἐλεχθεὶς ὅτι εἶπεν «ἀβουλία» καὶ οὐχὶ τὸ ὀρθὸν ἀβουλησία ἐνίσταται λέγων ὅτι τὸ ἀβουλία εἶναι προφανῶς μετάφρασις τοῦ Γαλλικοῦ *aboulie*. Μετὰ πόσης εὐκολίας δικαιολογεῖ ἑαυτὸν ὁ κ. Α!. Πρῶτον ὤφειλε νὰ εἴπη τὸ «*aboulie*» οὐχὶ

γαλλικὴν λέξιν, ἀλλὰ κακῶς ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐσχηματισμένην. Ἐπειὰ δέ, ἐπειδὴ οἱ Γάλλοι εἶπον κακῶς *aboulie*, ἐπιτρέπεται καὶ ἡμῖν νὰ λέγωμεν ἀβουλία, ἀφοῦ ἡ λέξις αὕτη δηλοῖ τὴν ἀπερισκεψίαν, ἡμεῖς δὲ προτιθέμεθα νὰ δηλώσωμεν δι' αὐτῆς τὴν ἔλλειψιν βουλήσεως; 3) Ἄλλ' ὅπερ θαυμαστότερον ψέγει ὁ κ. Ἄ. τὸν κ. Εὐαγγελίδην ὅτι μετέφρασε τὸ Γερμανικὸν *Jedoch* διὰ τοῦ δὲ ἀντι τοῦ ἐν τούτοις!! καὶ τὸ *massgebende Theorien* διὰ τοῦ «κύριαι θεωρίαι» καὶ ὅτι εἶπε τὰ κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ἀνελλήνιστα κατόπιν, ἔνθα κάκεϊ!! Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ κ. Ἄ. δὲν εἶναι λίαν οἰκείος πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν δύναται νὰ ἐπιτυγχάνῃ ἐν τῇ σπουδῇ, ὅπως ψέγη τοὺς μετ' ἀκριβείας καὶ χάριτος γράφοντας.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ δικαιολογίᾳ τῶν πραγματικῶν ἁμαρτημάτων τῶν ὑποδείχθέντων αὐτῷ δὲν εἶναι ὁ κ. Ἄ. εὐτυχέστερος. Καὶ ἐνταῦθα δηλαδὴ προσπαθεῖ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ πράγματα καὶ παρουσιάσῃ αὐτὰ ἄλλως ἢ κατὰ τὴν ἀλήθειαν. Οὕτως (ἵνα δύο δείγματα ἐκ τῶν πολλῶν προσαγάγωμεν) πρὸς τὴν παρατήρησιν τοῦ εἰσηγητοῦ, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ὑπολαμβάνει τὰς τοῦ Πλάτωνος ιδέας ὡς ιδιότητας τῶν αἰσθητῶν ὄντων ἐνίσταται λέγων «Μὰ δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς φύσεως τῶν ιδεῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ θεοῦ συνδέσεως αὐτῶν, περὶ τοῦ πῶς αἱ χωρίζονται καὶ καθ' ἑαυτὰς οὔσαι ιδέαι ἀποτελοῦσι τὴν οὐσίαν τῶν ὄντων, ἐνὶ λόγῳ περὶ τῆς μεταποιήσεως τῶν ιδεῶν εἰς ιδιότητας τῶν αἰσθητῶν ὄντων, ὡς λέγομεν ἡμεῖς» (σελ. 15). Ἄλλὰ καὶ ἐκ τούτων, ἃ πρὸς δικαιολογίαν λέγει, τί ἄλλο δύναται νὰ συναγάγῃ ὁ ἀναγνώστης ἢ ὅτι ὁ γράφων αὐτὰ ὑπολαμβάνει ὅτι αἱ τοῦ Πλάτωνος ιδέαι μεταποιοῦνται εἰς ιδιότητας τῶν αἰσθητῶν ὄντων καὶ ἐπομένως παύονται οὔσαι χωριστὰ καὶ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ὄντα; Τοῦτο δὴ καὶ ἐπέκρινε δικαίως ὁ κ. εἰσηγητής. — Δεύτερον δείγμα ἔστω τόδε: ὁ κ. Ἄ. ἐλεγχθεὶς ὅτι εἶπεν «κύκλος λέγεται τὸ ἔχον ὄρια» διαμαρτύρεται λέγων ὅτι ὁ κριτῆς διέστρεψε τὸ πρᾶγμα· ἵνα δὲ δείξῃ τὴν δῆθεν διαστροφὴν προσάγει τὸ ὅλον χωρίον ἔχον ὧδε· «εἴαν εἴπωμεν κύκλος ἄπειρος, τοῦτο εἶναι προφανῶς ἀντίφασις, διότι κύκλος μὲν λέγεται τὸ ἔχον ὄρια, ἄπειρον δὲ τὸ μὴ ἔχον». Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ ὅλου λόγου νοουμένη ἢ ψευθεῖσα πρότασις δὲν παύεται οὔσα ἡμαρτημένη,

διότι, ὅπως καὶ ἂν νοηθῶσι τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα, πάντως πρόκειται περὶ ὀρισμοῦ τινος τοῦ κύκλου καὶ τοῦ ἀπείρου, διὸ καὶ πάνυ ὀρθῶς περὶ τοῦ ἀπείρου λέγεται ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ μὴ ἔχον ὄρια. Ὅτι ὁ κ. 'Α. κατ' ἀλήθειαν γινώσκει τὸν ὀρισμὸν τοῦ κύκλου, δὲν ἀμφιβάλλομεν τὸ παράπαν· ἀλλ' ἡ ἔκφρασις αὐτοῦ (ἀκύκλος λέγεται τὸ ἔχον ὄρια» ἀντὶ τοῦ αεῖναί τι τῶν ἔχόντων ὄρια») παρέχει ἀφορμὴν εἰς παρανόησιν.

'Αλλ' ἡμεῖς δὲν σκοποῦμεν ἐν τῇδε τῇ βραχυτάτῃ διατριβῇ νὰ ἀναπτύξωμεν τὰς ἐν τῷ φυλλαδίῳ ἐνστάσεις ἐκάστας τοῦ κ. 'Α. ἀλλ' ἀπλῶς νὰ δείξωμεν ὅτι οὗτος δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ὀργίζηται ἐπὶ τῷ ἐλέγχῳ, διότι τὰ ὑποδειχθέντα ἁμαρτήματα εἶναι ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν τῶν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ὑπαρχόντων. Ἴνα δὲ τὸ πρᾶγμα γένηται δῆλον, θέλομεν βραχύτατα ἐξετάσει τὸ χάριν τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων ἐκδεδομένον ὑπ' αὐτοῦ ἐγχειρίδιον τῆς Λογικῆς ἢ μᾶλλον τὸ πρῶτον μέρος αὐτῆς, προτιμῶντες τοῦτο τὸ ἔργον, ὅπερ τοὺς ὅρους τῆς ὀρθῆς διανοήσεως προτιθέμενον νὰ διδάξῃ τοὺς μαθητὰς ἔδει νὰ ᾗ πρότυπον ἀκρίβειας καὶ σαφηνείας.

1) Ἐν σελίδι 10 τῆς Λογικῆς ταύτης ἀναγινώσκομεν τάδε α Ἡ κατάβασις τῆς θερμοκρασίας εἶναι ἅμα μὲν γνωστικός, ἅμα δὲ αἰτιώδης λόγος τῆς καταβάσεως τοῦ θερμομέτρου». Κατὰ τὴν θαυμαστὴν ταύτην λογικὴν ἔκφρασιν ὁ βουλούμενος νὰ μάθῃ, ἂν τὸ θερμοόμετρον κατῆλθε, πρέπει οὐχὶ ἀπλῶς νὰ παρατηρήσῃ αὐτὸ ἀλλὰ νὰ μάθῃ πρότερον ἂν κατέβῃ ἡ θερμοκρασία!! Οὐχὶ ἡ κατάβασις τῆς θερμοκρασίας εἶναι γνωστικός λόγος τῆς καταβάσεως τοῦ θερμομέτρου ἀλλὰ πᾶν τὸναντίον ἡ κατάβασις τοῦ θερμομέτρου εἶναι γνωστικός λόγος τῆς καταβάσεως τῆς θερμοκρασίας. Καὶ κατωτέρω (ἐν σελ. 11) συγχείει τὸν γνωστικὸν καὶ αἰτιώδη λόγον· διότι ὁ λέγων ἀτὸ δωματίον ἐγένετο θερμότερον, διότι ἐθέρμαναν αὐτό» ἐξαγγέλλει τὸν αἰτιώδη λόγον οὐχὶ δ' ἅμα καὶ τὸν γνωστικόν, διότι γνωστικός εἶναι μᾶλλον ἢ ἀνύψωσις τοῦ θερμομέτρου, ὁ ἰδρῶς τῶν ἐν τῷ δωματίῳ καθημένων κτλ.

2) Ἐν σελίδι 11 ἡ ἐννοια ὀρίζεται αὖς ἡ παράστασις ἡ ἔχουσα μόνιμον καὶ ὠρισμένον περιεχόμενον διὰ μιᾶς δηλούμενον λέξεως». Ἀλλ' ἡ ἐννοια οὕσα συνένωσις οὐσιωδῶν γνωρισμάτων δύναται γλωσσικῶς νὰ ἐκφράζηται διὰ πλειόνων τῆς μιᾶς λέξεως· ὁ γίνεσθαι ἀναγκαίως ἐπὶ τῶν μερικωτέρων ἐννοιῶν: οὕτως ἔχομεν ἐννοίαν ἀνώδικου

πτηνοῦ», «σώματος ὀργανικοῦ» κττ. καθάπερ ἐν τοῖς ἐξῆς λέγει αὐτὸς οὗτος ὁ συγγραφεὺς (σελ. 6). Πῶς λοιπὸν τὸ περιεχόμενον τῆς παραστάσεως δηλοῦται διὰ μιᾶς λέξεως;

3) Ἄσαφῶς καὶ πλημμελῶς ἐκτίθεται ἐν σελ. 12 ἡ διάκρισις τῶν συγκεκριμένων καὶ ἀφηρημένων ἐννοιῶν. Ἐνταῦθα εἰπὼν ὁ συγγραφεὺς ὅτι ἡ ἀπομόνωσις γνωρίσματός τινος ἐκ τοῦ ἀντικειμένου, μεθ' οὗ εὐρίσκεται συνηνωμένον, λέγεται ἀφαιρέσις ἐπάγεται «Συγκεκριμένα λοιπὸν λέγονται αἱ ἐννοιαί...» ὅλως παραδόξως καὶ ἀτόπως, διότι οὐδὲν εἰπὼν ἀνωτέρω περὶ συγκεκριμένων ἐννοιῶν ἔρχεται ἐνταῦθα νὰ συναγάγῃ διὰ τοῦ «λοιπὸν» συμπέρασμα περὶ αὐτῶν καὶ παράσχῃ ὄρισμὸν περὶ πράγματος, περὶ οὗ μόλις νῦν ποιεῖται λόγον. Προῖων δὲ καὶ θέλω νὰ δείξῃ ἐπὶ παραδείγματος πῶς παράγονται γενικαὶ ἐννοιαὶ λέγει ὅτι ἡ διάνοια ἀποχωρίζουσα ἀπ' ἀλλήλων τὰ γνωρίσματα θεωρεῖ καθ' αὐτὸ ἀτὸ χρῶμα μετὰ τοῦ χάρτου». Ἄλλ' ὅμως κατὰ τὰ πρόσθεν ῥηθέντα δὲν θὰ παραχθῆ οὕτω γενικὴ ἐννοια, διότι τοιαύτην τότε μόνον θὰ ἔχωμεν, ὅταν τῇ διανοίᾳ θεωρήσωμεν μὲν τὸ χρῶμα μόνον, καταλίπωμεν δὲ τὸν χάρτην ὡς ἄχρηστον. Ἴσως συνομολογεῖ ἡμῖν ὁ κ. Ἄ., ὅτι κατ' ἀλήθειαν αἱ ἐννοιαὶ πᾶσαι ἄτε ἐξ ἀφαιρέσεως προιοῦσαι εἶναι ἀφηρημένα, καὶ μόνον καταχρηστικῶς δυνάμεθα νὰ λέγωμεν περὶ συγκεκριμένων ἐννοιῶν, καθ' ὅσον ἀναφέρονται εἰς ὑποκείμενα τῇ αἰσθήσει προσπίπτοντα, τῶν ἄλλων ἀποδιδομένων εἰς ὄντα μόνον τῷ νῷ λαμβανόμενα.

4) Ἐν σελ. 25 λέγεται ὅτι τὸ πλάτος τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὸ τοῦ ὑποκειμένου εἶναι ἴσα, ἀὐταν τὸ κατηγορούμενον ἐκφράζῃ τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰν ἢ ιδιότητά τενα τοῦ ὑποκειμένου». Κατὰ τὸν κανόνα λοιπὸν τοῦτον ἐν τῇ κρίσει «ὁ Σωκράτης ἐστὶ σοφός» τὸ κατηγορούμενον σοφός, ὅπερ εἶναι ιδιότης τοῦ Σωκράτους, εἶναι ταυτοπλατὲς τῷ ὑποκειμένῳ «Σωκράτει»!! Ὅρθον θὰ ἦτο, ἂν ἐλέγετο ὅτι τὸ ὑποκειμ. καὶ κατηγορ. εἶναι ταυτοπλατῆ, ἂν τὸ κατηγορούμενον ἐκφράζῃ ιδιότητα ἀποκλειστικῶς τῷ ὑποκειμένῳ ἀνήκουσαν, πρὸς ὃν κανόνα ἀρμοζει ὄντως τὸ παράδειγμα, οὐ χρῆσιν ποιεῖται ὁ συγγραφεὺς, «ὁ ἄνθρωπος εἶναι δίχειρον».

5) Ἐν τῇ σημειώσει τῆς 26 σελίδος λέγεται ὅτι αἱ ἀτομικαὶ κρίσεις συμπέπτουσι κατ' οὐσίαν ταῖς καθόλου κρίσεσιν. Ἄλλὰ προφανῶς ἡ σύμπτωσις εἶναι φαινομένη καὶ οὐχὶ πραγματικὴ καὶ οὐσιώδης, διότι τὸ ὑποκείμενον ἐκείνων μὲν δὲν ἔχει πλάτος ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν

τὸ πλάτος αὐτῶν περιορίζεται ἐν ἑαυταῖς, τούτων δὲ τὸ πλάτος εἶναι εὐρύτατον.

6) Ἐν σελ. 29 λέγεται ὅτι αἱ διαζευκτικαὶ κρίσεις διαφέρουσι τῶν διαιρητικῶν καὶ δὴ ὅτι «ἐν τῷ διαζευκτικῷ ἐκ τῶν ἀντιδιαζευγνυμένων μελῶν κατηγορεῖται τῷ ὑποκειμένῳ (sic) ἐν μόνον καὶ τοῦτο ἀόριστον». Ἀλλὰ τοῦτο ἀληθεύει μόνον ὅταν τὸ ὑποκείμενον τῆς διαζευκτικῆς προτάσεως ᾖ ὠρισμένον· οὕτω π. χ. ἐν τῇ κρίσει «γραμμὴ τις εἶναι ἢ εὐθεῖα ἢ καμπύλη» κατὰ τοῦ ὑποκειμ. κατηγορεῖται βεβαίως τὸ ἕτερον τῶν κατηγορουμένων. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων, ὧν τὸ ὑποκείμενον εἶναι γενικώτατον καὶ περιλαμβάνει ἐν τῷ πλάτει αὐτοῦ τὰ διαζευκτικῶς ἐπιφερόμενα κατηγορούμενα: οὕτω π. χ. ἐν τῇ κρίσει «αἱ γραμμαὶ (οὐχὶ ἢ γραμμὴ) εἶναι ἢ εὐθεῖαι ἢ καμπύλαι» κατὰ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορεῖται οὐχὶ τὸ ἕτερον τῶν κατηγορουμένων ἀλλ' ἀμφοτέρα πλὴν ὅτι κατηγορεῖται ἑκάτερον χωρὶς· εἰ δὲ κατηγορεῖτο τὸ ἕτερον, θὰ ἐλαμβάνετο τὸ γενικώτατον ὑποκείμενον περιορισμένον καὶ οὐχὶ ἐν ὅλῳ αὐτοῦ τῷ πλάτει. Τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ ἡ ἐν σελ. 53 παρατιθεμένη σημείωσις δὲν εἶναι ὀρθή.

7) Ἐν σελ. 30 λέγεται ὅτι τύπος τῆς βεβαιωτικῆς κρίσεως εἶναι τὸ εἶναι καὶ τῆς ἀποδεικτικῆς τὸ ἀναγκαίως εἶναι ἢ πρέπει. Ἀλλὰ περὶ τῆς προβληματικῆς οὐδεὶς λόγος, φαίνεται δ' ὁ συγγραφεὺς ἐπιλαθόμενος ὅτι ἀνωτέρω ἐποίησατο διάκρισιν τριῶν καὶ οὐχὶ δύο εἰδῶν κρίσεων.

8) Ἐν σελ. 33 ἀναγινώσκονται τάδε· «Ἵπεναντία δὲ ἢ ὑπεναντίως ἀντίθετοι (τῆς κρίσεις) λέγονται αἱ μερικαὶ κρίσεις αἱ ἔχουσαι ἀντίθετον μὲν ποιὸν τὸ αὐτὸ δὲ ποιόν» !!

9) Ἐν σελ. 34)B' «Ἐν ταῖς συμφώνοις κρίσεσι συνάγονται ἐκ τῆς μιᾶς συμπεράσματα ἰσχύοντα διὰ τὴν ἑτέραν μόνον, ἐὰν τὰ κατηγορούμενα τῶν κρίσεων εἶναι μετ' ἀλλήλων ἐσωτερικῶς συνδεδεμένα, ὥστε ἑκάτερον νὰ νοῆται ἄνευ τοῦ ἑτέρου». !

10) Ἐν σελ. 37 διακρίνει ὁ συγγραφεὺς τρία εἶδη ἀντιστροφῆς, τῆς τὴν ἀπλήν, τὴν κατὰ συμβεβηκὸς καὶ τὴν κατ' ἀντίθεσιν χωρὶς νὰ προσάγῃ εὐθὺς παραδείγματα πρὸς διευκρίνησιν τῶν ἀορίστως λεγομένων. Ἀλλ', ὅπερ θαυμαστόν, ἐπάγεται τήνδε τὴν παρατήρησιν· «Τὸ ποιὸν τῶν κρίσεων ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσι μένει τὸ αὐτό...». Ἀλλ' ὁ λέγων ταῦτα λησμονεῖ ὅτι ἐν τῇ κατ' ἀντίθεσιν

άντιστροφή τὸ ποιὸν κατὰ τύπους μεταβάλλεται. Παράδειγμα ἔστω ὅπερ αὐτὸς οὗτος ὁ συγγραφεὺς κατωτέρω, ἐν σελ. 38 προσάγει: «Ἡ κρίσις δηλ. ἀπᾶς ἀληθῶς εὐσεβῆς εἶναι ἠθικὸς» ἀντιστρέφεται εἰς τὴν κρίσιν «ἀπᾶς μὴ ἠθικὸς δὲν εἶναι ἀληθῶς εὐσεβῆς». Καὶ ἐρωτᾶται: αἱ δύο αὗται κρίσεις εἶναι κατὰ τύπους αἱ αὗται κατὰ ποιόν;

11) Παρατηρητέον ὅτι ἔπρεπεν ἢ μηδένα νὰ ποιήσῃται περὶ τῆς κατ' ἀντίθεσιν ἀντιστροφῆς λόγον ἢ, ὃ καὶ ὀρθότερον, νὰ διακρίνη πάντας τοὺς περὶ αὐτῆς κρατοῦντας κανόνας.

12) Ἐν σελ. 38 ἀναγινώσκεται. α «Ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ κρίσις παριστώσα ὅτι κατηγορούμενόν τι ἰδιάζει μέρος τινὶ τῆς κατηγορίας τοῦ ὑποκειμένου ὀφείλει νὰ διατηρῇ τὸν χαρακτῆρα τοῦτον τῆς μερικότητος καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ». Κατὰ ταῦτα λοιπὸν δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ὅτι τὸ κατηγορούμενον ἰδιάζει οὐχὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ τῇ κατηγορίᾳ τοῦ ὑποκειμένου!! Ἄλλὰ καταλείποντες τὰς ἐκφράσεις καὶ ἐρχόμενοι ἐπὶ τὰ πράγματα παρατηροῦμεν ὅτι οὐχὶ ὀρθῶς διδάσκει ὁ συγγραφεὺς ὅτι ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ κρίσις διατηρεῖ τὸν χαρακτῆρα τῆς μερικότητος καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ. Τοῦτο ἀπολύτως λεγόμενον εἶναι ἡμαρτημένον· διότι οὕτως ἔπρεπεν ἡ κρίσις φέρ' εἰπεῖν «τινὰ φυτὰ εἶναι δένδρα» νὰ ἀντιστρέφῃται εἰς τὴν κρίσιν «τινὰ δένδρα εἶναι φυτὰ», ἣτις ὅμως εἶναι ἐσφαλμένη, ὀρθὴ δ' εἶναι ἡ κρίσις «πάντα τὰ δένδρα εἶναι φυτὰ». Ὁ κ. Ἄνδρουτσος ἴσως γινώσκει ὅτι ἐνταῦθα πρέπει νὰ διακρίνωμεν διττὰς μερικὰς καταφατικὰς κρίσεις, τῆ 1) ἐκείνας, ὧν τὸ ὑποκειμ. καὶ κατηγορ. ἐν μέρει συμπίπτουσιν, ἥτοι μέρος τοῦ πλάτους τοῦ ὑποκειμένου καλύπτει μέρος τοῦ πλάτους τοῦ ὑποκειμένου πχ. «τινὲς βασιλεῖς εἶναι σοφοί» καὶ 2) ἐκείνας, ὧν τὸ ὅλον πλάτος τοῦ κατηγορουμένου ἀποτελεῖ μέρος τοῦ πλάτους τοῦ ὑποκειμένου καθόλου λαμβανομένου τῆ τὸ ὑποκείμενον περιέχει ἐν ἑαυτῷ ὅλον τὸ κατηγορούμενον· πχ. τινὰ φυτὰ εἶναι δένδρα. Ἐκεῖναι μὲν ἐν τῇ ἀντιστροφῇ φυλάττουσι τὴν μερικότητα, αὗται δ' ὅμως μεταβάλλονται εἰς καθόλου καταφατικὰς κρίσεις.

13) Ἀοριστία καὶ ἀχλὺς καὶ σκότος ἐπικέχυνται ἐν τοῖς ἐν σελ. 39 περὶ ἀντιστροφῆς τῆς Ο λεγομένοις. Ἐνῶ δηλαδὴ πρόκειται ἡ ἐξέτασις περὶ τῶν ἐπὶ μέρους ἀποφατικῶν κρίσεων, παραδόξως τοῦ λόγου ἐκτρεπομένου πορρωτάτω τοῦ ζητουμένου ἐπιφέρονται τάδε α «Ἐκ τῆς κρίσεως τινὰ Υ εἶναι Κ δύναται τις νὰ συναγάγῃ ἢ ὅτι αΥ τινὰ εἶναι Κ» ἢ «Υ τινὰ δὲν εἶναι Κ». Ἄλλ' αὐθόρμητον ἐπέρχεται

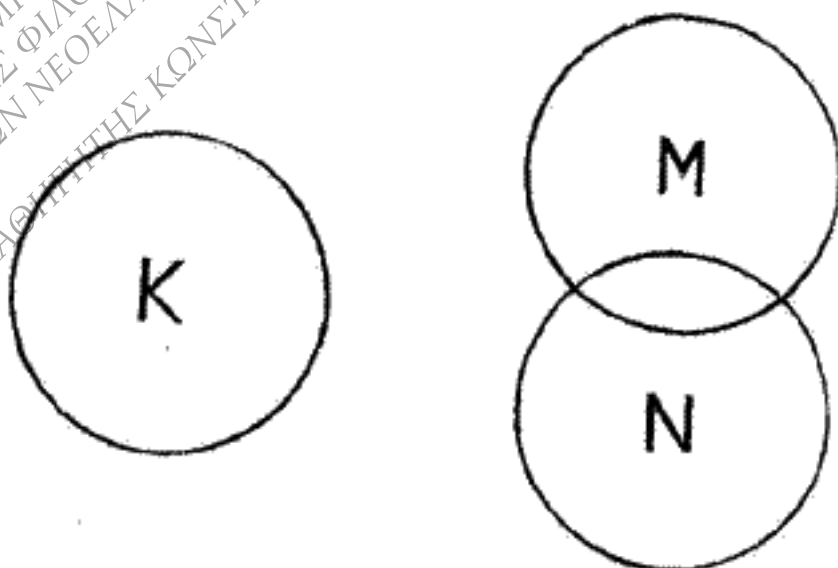
τὸ ἐρώτημα : Περὶ μερικῶν καταφατικῶν κρίσεων πρόκειται ἐνταῦθα ἢ περὶ μερικῶν ἀποφατικῶν ; Εἰπὼν δὲ ὅτι περὶ ἀντιστροφῆς τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς κρίσεως γενικὸς κανὼν δὲν ὑπάρχει καὶ εἶτα παρεμβαλὼν τινα ἀλλότρια τοῦ ζητουμένου τίθησιν ἤδη κανόνα παρατηρῶν : « Ἡ Ὁ ἀντιστρέφεται μόνον κατ' ἀντίθεσιν !! ».

14) Ὁ ἐν σελ. 39 ὀρισμὸς, καθ' ὃν « Συλλογισμὸς λέγεται ἢ παραγωγὴ κρίσεως τινὸς ἐξ ἄλλης διὰ τρίτης τινὸς μεσολαβούσης », εἶναι στενὸς ἄτε ἀποκλείων τοὺς συνθέτους λεγομένους συλλογισμοὺς ἢ πολυσυλλογισμοὺς. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅ,τι κατωτέρω ἀπολύτως λέγεται ἀκατὰ ταῦτα ὁ συλλογισμὸς ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν προτάσεων. Ἐν τῇ ἀληθείᾳ θὰ ἦτο ὁ συγγραφεὺς λέγων ὅτι ὁ συλλογισμὸς εἶναι ἢ παραγωγὴ κρίσεως ἐξ ἄλλης ἢ ἄλλων κρίσεων καὶ κατωτέρω ὅτι ὁ συλλογισμὸς ἀποτελεῖται συνήθως (οὐχὶ πάντοτε) ἐκ τριῶν προτάσεων. Ἄν δὲ τοῦ ἐπιστήμονος ἰδιὸν εἶναι τὸ ἀκριβῶς καὶ ὀρθῶς ὀρίζεσθαι, πολλῶ μᾶλλον τοῦτο ἀπαιτεῖται, καὶ εὐλόγως, παρὰ τοῦ περὶ τὴν Λογικὴν καὶ καθόλου τὴν Φιλοσοφίαν ἀσχολουμένου.

15) Ἐν σελ. 44 θέλων νὰ παραστήσῃ τοῦτο, ὅτι συμπέρασμα δὲν συνάγεται ἐκ προκειμένων, οὐσῶν ἀμφοτέρων μερικῶν, προσφεύγει εἰς τήνδε τὴν ἐκφρασιν « Ἐὰν δὲ εἶναι αἱ προκειμεναὶ μερικαί, τότε ἐν ἐκ τῶν δύο συμβαίνει ἢ α') ἀμφοτέραι εἶναι ἐπὶ μέρους καταφατικαὶ ἢ β') ἀμφοτέραι ἐπὶ μέρους ἀποφατικαὶ ἢ γ') ἢ μὲν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ, ἢ δ' ἑτέρα ἐπὶ μέρους καταφατικὴ, προσκρούομεν εἰς τὸν μνημονευθέντα δεῦτερον κανόνα, καθ' ὃν ὁ μέσος ὅρος δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προκειμέναις μερικὸς, ἀλλ' ὀφείλει ἐν τῇ μείζονι νὰ τίθηται καθ' ὅλου ». Ἐν ταύτῃ τῇ ἐκφράσει παρατηρητέον πρῶτον μὲν ὅτι καὶ τοι ἐν ἀρχῇ λέγεται ὅτι συμβαίνει ἐν ἐκ τῶν δύο, ὁμῶς εὐθὺς ἐπιφέρονται πλείους τῶν δύο περιπτώσεων, δεῦτερον δὲ ὅτι ὁ λόγος εἶναι σόλοικος, διότι ἢ ἀπὸ τοῦ « προσκρούομεν » ἀρχομένη πρότασις εἶναι μετέωρος, οὐδαμῶς συνδεδεμένη πρὸς τὰ προηγούμενα.

16) Ἐν σελ. 44 λέγει ὁ συγγραφεὺς ὅτι αἰτία, δι' ἣν μιᾶς τῶν προκειμένων οὐσης ἀρνητικῆς τὸ συμπέρασμα δὲν εἶναι καταφατικόν, εἶναι τὸ ὅτι ὁ μέσος ὅρος ὢν κεχωρισμένος καὶ τῶν δύο ὄρων τοῦ συμπεράσματος δὲν δύναται νὰ ἐνώσῃ αὐτούς !! Τοῦτο προφανῶς δὲν εἶναι ὀρθόν· διότι, εἰ ὁ μέσος ὅρος ἦτο κεχωρισμένος καὶ τῶν δύο (ἄλλων) ὄρων, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ προέλθῃ συμπέρασμα. Ἄν δ' ἐκ

προκειμένων, ὧν ἡ ἑτέρα εἶναι ἀποφατική, συνάγεται συμπέρασμα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ ἕτερος ὅρος περιέχεται ἐν τῷ μέσῳ ὄρῳ. Τὸ ἀληθές ἄρα εἶναι τοῦτο, ὅτι ὁ μέσος ὅρος εἶναι κεχωρισμένος τοῦ ἑνὸς τῶν τοῦ συμπεράσματος ὄρων, τὸν ἕτερον ὁμῶς περιέχει ἐν ἑαυτῷ· διὸ καὶ προκύπτει συμπέρασμα ἀρνητικόν. Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ πλάτος τῆς ἐννοίας τοῦ συμπίπτοντος πρὸς τὸ τοῦ μέσου ὄρου χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐννοίας, ἀφ' ἧς εἶναι ἀποκεχωρισμένη ἢ ὅλη τοῦ μέσου ὄρου ἐννοία. Τὸ πρᾶγμα δηλοῦται, νομίζομεν, ὡδε

(πχ. οὐδείς φιλότιμος εἶναι φυγόπονος
 τινές εὐποροὶ εἶναι φυγόπονοι
 τινές εὐποροὶ δὲν εἶναι φιλότιμοι).

Ἄφ' οὗ ὅλον τὸ M χωρίζεται ἀπὸ τοῦ K, μέρος δὲ τοῦ N συμπίπτει τῷ M, ἔπεται ὅτι τοῦτο δὴ τὸ μέρος τοῦ N χωρίζεται μὲν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὄρου (τοῦ K) οὐχὶ ὁμῶς καθόλου καὶ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου (τοῦ N).

17) Ἐν σελ. 45 διακρίνας τὰ τέσσαρα σχήματα τῶν συλλογισμῶν κατὰ λόγον τῆς ἐν ταῖς προκειμέναις θέσεως τοῦ μέσου ὄρου προσάγει παραδείγματα κατωτέρω (σελ. 46). Ἀλλὰ παραδόξως τὰ παραδείγματα δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰ μνημονευθέντα σχήματα. Οὕτω δὴ ὀνομάσας 2^{ον} σχῆμα ἐκεῖνο, καθ' ὃ μέσος ὄρος εἶναι κατηγορούμενον ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προκειμέναις, ἐπάγεται ὡς παράδειγμα συλλογισμὸν ἔχοντα τὸν μέσον ὄρον ὑποκείμενον ἐν τῇ μείζονι καὶ κατηγορούμενον ἐν τῇ ἐλάσσονι. Παραπλησία εἶναι ἡ σύγχυσις καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν σχημάτων. Τὰ παραδείγματα, ὧν ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς μνημονεύει, δὲν εἶναι παραδείγματα τῶν τεσσάρων σχημάτων ἀλλὰ τρόποι διάφοροι τοῦ πρώτου σχήματος.

18) Τὰ ἐν σελ. 48 καὶ 49 περὶ τῶν διαφόρων σχημάτων τοῦ

πρώτου τύπου τοῦ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ ἐκτιθέμενα ἔδει νὰ διασαφηθῶσι διὰ παραδειγμάτων.

19) Ἐν σελ. 51 λέγει ὁ συγγραφεὺς «Μόνον ἂν ὁ λόγος εἶναι ὁ μόνος λόγος τῆς ἀκολουθίας, οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν δυναμένης νὰ προέλθῃ, εἶναι δυνατὸν νὰ συναγάγῃ τις ἐκ τῆς ἀληθείας τῆς ἀκολουθίας τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου καὶ ἐκ τοῦ ψεύδους τοῦ λόγου τὸ τῆς ἀκολουθίας.» Κατὰ τὴν διατύπωσιν ταύτην πρέπει νὰ ὑπολάβῃ τις ὅτι, εἰάν ἡ ἀκολουθία ἔχῃ ἓνα μόνον λόγον, τότε δὲν ἀποκλείεται καὶ τὸ νὰ μὴ συναγάγῃ τις ἐκ τῆς ἀληθείας τῆς ἀκολουθίας τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου ὅπερ ἀτοπώτατον. Τὸ πρᾶγμα θὰ εἶχεν ὀρθῶς, ἂν ἐλέγετο ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας τῆς ἓνα μόνον λόγον ἐχούσης ἀκολουθίας εἶναι ἀνάγκη, ὀφείλει (καὶ οὐχὶ εἶναι δυνατόν) νὰ συναγάγῃ τις τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου.

19) Ἐν τῷ περὶ ὑποθετικῶν καὶ διαζευκτικῶν συλλογισμῶν λόγῳ ἐκτίθενται ἀπλῶς τὰ σχήματα αὐτῶν, οὐδεμίᾳ δὲ γίνεται μνεῖα τῶν διαφόρων μορφῶν τῶν σχημάτων τούτων.

20) Ὁ ἐν σελ. 54 ὀρισμὸς, καθ' ὃν ἀλληγμα εἶναι ὑποθετικὸς συλλογισμὸς μετὰ διαζεύξεως κατὰ τύπον ἀσεως χωρῶν», εἶναι οὐχὶ ἀκριβής· διότι στενώτερος ὢν τοῦ δέοντος προορᾷ τὸν θετικὸν καὶ κατηγορικὸν τύπον, περὶ οὗ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς ποιεῖται κατωτέρω λόγον.—Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δὲν εἶναι ἀκρῆς τὸ ἐν σελ. 55 ἀπολύτως λεγόμενον ὅτι εἰς τῶν ὄρων, ἐφ' οἷς τι διλήμματα ἔχουσιν ὀρθῶς, εἶναι τὸ ἀνὰ αἴρωνται ὀρθῶς ἐν τῷ ἐλάσσονι πάντα τὰ μέλη τῆς διαζεύξεως». Δὲν λαμβάνεται δηλ. προὐφθαλῶν ὅτι ἐν τῇ ἐλάσσονι δὲν γίνεται πάντοτε ἄρσις ἀλλ' ἐνίοτε καὶ θέσις.

21) Ὁ ἐν σελ. 61 ὀρισμὸς, καθ' ὃν «ἅμεισοι συλλογισμοὶ λέγονται οἱ προσρχόμενοι ἐκ μεταβολῆς κρίσεως τινος δεδομένης»· θὰ ἦτο τέλειος, εἰ ἐδηλοῦτο το ποῖόν τῆς μεταβολῆς, ἥτις ἐνταῦθα εἶναι μεταβολὴ μόνον κατ' εἶδος.

22) Τὸ παράδειγμα τῆς 2^{ας} περιπτώσεως τῶν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ τρόπου συλλογισμῶν (σελ. 63) δὲν διατυποῦται ὀρθῶς οὐδὲ διακρίνεται ἐν αὐτῷ ἡ προβληματικὴ κρίσις ἀπὸ τῆς βεβαιωτικῆς.

Ἄλλὰ καὶ πολλὰ περὶ τὴν γλῶσσαν ἱμαρτήματα ὑπάρχουσιν. Οὕτω π. χ. λέγεται τὸ «καθ' ὅσον» πρὸς ἠλωσιν αἰτιολογίας προβλ. σελ. 24 σημ. 8.

Ἐν σελ. 27 ἀναγινώσκεται «Κατηγορικὴ καλεῖται ἡ κρίσις ἡ

ἀπλῶς κατηγοροῦσα ἢ μὴ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου τὸ κατηγορούμενον»· ἐν δὲ τῇ σελ. 29 ἀκατηγορεῖται τῷ ὑποκειμένῳ ἐν ᾧ μυριόλεκτον εἶναι παρ' Ἀριστ. τὸ κατηγορεῖσθαι κατὰ τινος ■. Λέγεται πολλαχοῦ αἰδέα» ἀντὶ τῆς ἐννοίας. Ὅποσον ὁ συγγραφεὺς φροντίζει περὶ τῆς συντάξεως, δεικνύει πλὴν ἄλλων ἢ ἐν σελ. 5,9 πρότασις «ἂν δὲ πάσης Ἐπιστήμης εἶναι ἡ προπαιδεία, πόσῳ μᾶλλον διὰ τὴν φιλοσοφίαν»!. Προσέτι ῥητέον ὅτι ποιεῖται ὁ συγγραφεὺς κατακόρως χρῆσιν τῶν λατινικῶν ὄρων, οἵτινες εἶναι περιττοὶ τοῖς μαθηταῖς. Ἀλλὰ κατὰ πόσον οἰκείως ἔχει πρὸς τοὺς ὄρους τούτους ὁ συγγραφεὺς καὶ κατὰ πόσον ὀρθῶς ἀντιγράφει αὐτούς. φαίνεται ἐκ τοῦ ἐν σελ. 42 ἀπαντῶντος «dictum de omnis et nullo»!!

Τελευτῶν ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι οὐχὶ ἠδέως ἀπεφάσισα νὰ ποιήσωμαι τὸν βραχύτατον τοῦτον ἔλεγχον· διότι φύσει ὦν ἠκιστα φιλόσοφος δὲν ἀσμενίζω ἐπικρίσει καὶ ἐλέγχοις. Πλὴν ἀλλ' ὁμως ἠναγκάσθην εἰς τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀπρεπῶν ὕβρεων καὶ τῆς ἀδίκου μομφῆς τῆς γενομένης κατὰ διαπρεποῦς καθηγητοῦ καὶ σεβαστοῦ διδασκάλου μου, πρὸς ὃν ὁ κ. Ἀνδρουτσος ἔδει νὰ ἦ εὐγνώμων λέγω «εὐγνώμων», διότι ὁ κ. Εὐαγγελίδης εἰσηγητῆς ὦν ἐν τῇ κρίσει τῶν εἰς τὸν Σούτσειον φιλοσοφικὸν διαγωνισμὸν ὑποβληθέντων ἔργων, συνετέλεσε πρό τινων ἐτῶν εἰς τὴν διόρθωσιν καὶ βράβευσιν τῆς περὶ τῆς τοῦ Πλάτωνος θεωρίας τῆς γνώσεως πραγματείας τοῦ κ. Ἀ. Οὐδ' ἦτο δυνατόν νὰ προσδοκᾷ τις εὐγνωμοσύνην παρὰ τοῦ κ. Ἀνδρούτσου, ὅστις μεγαλαυχεῖ ἐπὶ τούτῳ, ὅτι λαβὼν τὸ βραβεῖον παρέλιπε τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ὄρου, ἐφ' ᾧ καὶ μόνῳ ἠξιώθη τοῦ βραβείου. Ἡ δημοσιευθεῖσα δηλαδὴ τῷ 1902 κρίσις τοῦ φιλοσοφικοῦ διαγωνισμοῦ καταλήγει ὧδε «Παρὰ πάσας δὲ τὰς ἐλλείψεις αὐτῆς (τῆς πραγματείας) ἡ ἀγωνόδικος ἐπιτροπεία κρίνει τὴν πραγματείαν ἀξίαν βραβεύσεως καὶ ἀπονέμει τῷ συγγραφῆ αὐτῆς τὸ ὠρισμένον χιλιοδραχμὸν γέρας καὶ τὴν δαπάναις τοῦ κληροδοτήματος τύπωσιν ὑποχρεοῦσα αὐτὸν νὰ διορθώσῃ τὰς ὑποδεικνυομένας ὑπὸ τῶν Κριτῶν ἐλλείψεις». Ὁ δὲ κ. Ἀ. ἐν σελ. 18 τοῦ εἰρημένου φυλλαδίου ἀπροκαλύπτως λέγει ἀἡμεῖς λαβόντες ἤδη τὸ βραβεῖον καὶ δαπάναις τοῦ Πανεπιστημίου δημοσιεύσαντες τὴν πραγματείαν οὐδόλως συνεμορφώθημεν πρὸς τὴν ἀπαίτησιν ταύτην τοῦ εἰσηγητοῦ»!!

Ἐγγραφὸν ἐν Λιψία τῇ 15 Ἀπριλίου 1912.

Κ. Ι. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ